

Van : college van burgemeester en wethouders

Datum : 24 oktober 2017

Portefeuillehouder(s) : wethouder Stolk

Portefeuille(s) : NME

Contactpersoon : F. Kers/E.Overgaag

Tel.nr. : 8429

E-mailadres : kers.f@woerden.nl

17R.00836

Onderwerp:

Activiteiten NME-Woerden seizoen 2017-2018

Kennisnemen van:

De stand van zaken rond de activiteiten van Natuur- en Milieueducatie Woerden (NME) in het seizoen 2017-2018.

Inleiding:

NME Woerden, onderdeel van de Omgevingsdienst regio Utrecht, verzorgt in opdracht van de gemeente Woerden het scholenprogramma natuur- en milieueducatie voor het basisonderwijs. Daarnaast stimuleert NME vanuit het project "Groen doet goed" initiatieven uit de samenleving.

Kernboodschap:

Scholenprogramma NME-wijzer 2017-2018

In het scholenprogramma NME-wijzer 2017-2018 (bijlage 1, document 17.020931) is het aanbod van natuur- en milieu-educatieve producten voor het basisonderwijs voor het komende schooljaar opgenomen. Het aanbod bestaat uit verschillende typen producten:

- leskisten waarmee leerkrachten rond een bepaald thema zelf aan de slag kunnen
- materiaalzendingen waarbij we de natuur de klas in brengen
- buitenexcursies op Landgoed Bredius, natuurterrein De Kievit in Harmelen of een (kinder)boerderij in de omgeving
- projecten waarbij (schoolbreed) rond een thema gewerkt wordt

De NME-wijzer is bedoeld om leerkrachten te inspireren en te enthousiasmeren. Via een digitaal boekingssysteem is informatie over de verschillende producten te vinden en kunnen leerkrachten direct het gewenste product reserveren.

Jaarverslag NME 2016

Het jaarverslag 2016 geeft een overzicht van NME Woerden in het kalenderjaar 2016 (bijlage 2, document 17.020932). Alle Woerdense basisscholen maken gebruik van het NME-aanbod. Gemiddeld wordt elke leerling jaarlijks bereikt met bijna 3 NME-producten.

NME Woerden heeft ongeveer 40 vrijwilligers die helpen bij het geven van de excursies, het onderhouden van de educatieve tuin rond het NME-Centrum en het ondersteunen bij andere activiteiten. Daarnaast is er

beperkt plaats voor (maatschappelijk) stagiairs en zorgcliënten.

Project "Groen doet goed"

Voor de periode 2016-2019 is jaarlijks € 16.500 subsidie per deelnemende gemeente beschikbaar. Dit vierjarige programma heeft tot doel om kinderen tussen de 4 en 12 jaar en hun opvoeders te stimuleren de natuur in de gemeente vaker te bezoeken en beter gebruik te maken van de bestaande groene en recreatieve gebieden. Naast Woerden doen ook Amersfoort, Houten, Nieuwegein, Utrecht en Zeist mee in dit programma.

In 2016 zijn vijf projecten uitgevoerd (zie RIB 16R.00327). "Groen doet goed" is in 2017 voortgezet met wederom vijf projecten in Woerden die niet alleen goed aansluiten bij de uitgangspunten van het programma, maar ook bij het "Woerden zegt ja, tenzij ... principe". Deze projecten worden namelijk opgepakt door partnerorganisaties en inwoners. Het gaat om de volgende deelprojecten:

- Speelbos Molenvliet (2016, doorloop 2017);
- Naschools aanbod "'50 dingen die je gedaan moet hebben voor je 12^e" (2016, voortzetting 2017);
- Integreren van natuur bij activiteiten van het Beweegteam Woerden (oa woensdagmiddag-activiteiten onder de noemer Speelbos Molenvliet, 2016, doorloop 2017);
- Natuurlijke speelaanleidingen landgoed Bredius;
- Brede Schooldag Schilderskwartier 'Op avontuur in de natuur'.

Financiën:

Binnen het Uitvoeringsprogramma 2017 van de ODRU zijn 1.035 contracturen (€ 87.199) opgenomen voor NME. Daarnaast zet NME een werkbudget van € 16.328,- in. (dekking: 67400011/43327).

Vanuit een gemeentelijk budget in het kader van "Visie op educatie" worden 60 projecturen (€ 5.055) ingezet voor de NME-adviseur voor het project "Groen doet goed" (dekking: 67400010/43330). De € 16.500 subsidie voor dit project wordt jaarlijks aangevraagd.

Vervolg:

De raad wordt jaarlijks geïnformeerd over de activiteiten van NME Woerden. Waar nodig vindt tussentijds communicatie plaats.

Voor het scholenprogramma 2018-2019 wordt één nieuw product ontwikkeld dat aansluit op de opgave duurzame samenleving in Woerden. Hierover vindt ook afstemming plaats met de onderwijsagenda.

Bijlagen:

- Bijlage 1: Scholenprogramma NME-Wijzer 2017-2018 (17.020931)
- Bijlage 2: Factsheet cijfers NME Woerden 2016 (17.020932)
- Bijlage 3: Artikel uit Groen doet Goed magazine (17.020933)

De secretaris

drs. M.H.J. van Kruijsbergen MBA

De burgemeester,

V.J.H. Molkenboer

"Zwerfafval opruimen is gewoon 'a way of life' geworden. Ik zie het ook overal." – leerling tijdens afsluiting zwerfafvaladoptieproject

"Zelfs tijdens het uitgaan sta ik nog over braakballen pluizen te vertellen!" – Ditta Mulder, leerkracht groep 7

"Honing smaakt naar de zon!"

"Julie zijn de uitvinders van de toekomst." – gastdocent tegen leerlingen tijdens les duurzame energie

Contactgegevens

NME Woerden

Natuur- en milieueducatie voor scholen in de gemeente Woerden.

Contactpersonen

Esther Overgaag en Terenia de Reus

Adres

NME Woerden is gehuisvest in NME-Centrum InBredius Kievitstraat 42, 3443 BG Woerden
Telefoon: 0348-460313
E-mail: nmewoerden@odru.nl
Website: www.nmewoerden.nl
f @InBredius

Openingstijden

Maandag en woensdag van 9.30-16.30 uur op de haal- en brengdagen van de leskisten, verder maandag t/m donderdag op afspraak.

Samenwerking

NME Woerden werkt samen met NME-Centrum InBredius, Vereniging Boerderij in de Kijker, Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden, Recreatieschap Stichtse Groenlanden en diverse andere natuur- en milieuorganisaties in de regio.

NME Woerden is onderdeel van het team Natuur- en Duurzaamheidscommunicatie van de Omgevingsdienst regio Utrecht. Naast de gemeente Woerden verzorgt het team ook NME in de gemeenten Bunnik, De Bilt, De Ronde Venen, Stichtse Vecht, Utrechtse Heuvelrug, Vianen, Wijk bij Duurstede, Woudenberg en Zeist.

www.nmewoerden.nl

NMEWIJZER 17/18

Aanbod van natuur- en milieueducatieve producten voor het basisonderwijs – van leskisten tot materiaalzendingen en van excursies tot advies op maat.

Reserveren van 15 mei tot en met 15 september 2017
via www.nmewoerden.nl
→ **onderwijsaanbod**

"Ik wil geen boerin worden, maar het is hier wel heel leuk." – Olivia (6 jaar)

"Mag je gratis in dit bos komen? Dan kom ik een keer picknicken met mijn moeder!"

"De kinderen ontdekken enorm veel zelf!" – leerkracht

Uitgave van de Omgevingsdienst regio Utrecht, team Natuur- en Duurzaamheidscommunicatie, mei 2017
Tekst: team Natuur- en Duurzaamheidscommunicatie
Illustraties: Olivier Rijken
Vormgeving: IdeeVormers

Foto's: Eigen beeldarchief (o.a. Antoniusschool De Hoef, OBS De Eendracht Mijdrecht, Paulusschool Abcoude, Henri Rusman, Sportservice provincie Utrecht, Kids College Wilnis, Roland de Zeeuw).
Meent u rechthebbende te zijn van een van de gebruikte foto's, neemt u dan contact met ons op.

www.nmewoerden.nl

Onze producten

Bij natuuronderwijs leren leerlingen door verwondering van en over de natuur, zodat zij later gemotiveerder zijn om duurzame keuzes te maken. Wij bieden ervaringsgerichte producten voor in de klas én daarbuiten.

Maar we kunnen u ook ondersteuning en advies geven bij een eigen project. Bijvoorbeeld bij het vergroenen van het schoolplein, de invulling van een duurzame projectweek of het kiezen van een nieuwe methode voor natuur- en techniekonderwijs.

Onze ervaringsgerichte producten

Leskisten waarmee u zelf aan de slag gaat, bijvoorbeeld over:

- bijen
- vogels
- water
- voeding
- techniek
- energie

Materiaalzendingen waarmee u de natuur de klas in brengt, bijvoorbeeld over:

- vlinders
- paddenstoelen
- zaden
- insecten

Excursies waarbij u met de klas naar buiten gaat, bijvoorbeeld over:

- vogels
- sloot
- boerderij
- seizoenen

Tentoonstellingsbezoek
Van januari tot en met maart kunt u een bezoek met uw leerlingen brengen aan een tentoonstelling in NME-Centrum InBredius.

Projecten zoals bijvoorbeeld de **Warmtruiendag** en **(zwerf)afval**.

Overige **materialen** als ondersteuning van uw eigen lessen, bijvoorbeeld:

- dvd's
- boeken
- opgezette dieren
- veldwerkmaterialen

Materiaalkist
Elke school(locatie) heeft een materiaal-kist in bruikleen. Deze (veldwerk)materialen kunt u gebruiken bij de lessen van de materiaalzendingen en bij uw eigen lessen en projecten.

Kalender met landelijke acties

Uw leerlingen horen erover via het Jeugdjournaal en de sociale media. Wilt u op school aansluiten bij (landelijke) acties en evenementen? In deze kalender vindt u een kort overzicht. In onze nieuwsbrieven en op onze website vindt u een breder overzicht en meer informatie. Wij kunnen u adviseren en ondersteunen bij de aanpak hiervan en met lesmateriaal.

2017

24 september

■ Oogstfeest InBredius

Activiteiten rond NME-Centrum InBredius met de fruitoogst van Landgoed Bredius.
www.inbredius.nl

10 oktober

■ Dag van de duurzaamheid

Duurzame activiteiten door het hele land.
www.dagvandeduurzaamheid.nl

28 oktober

■ Nacht van de nacht

Aandacht voor o.a. dieren in de nacht.
www.nachtvandenacht.nl

2018

26, 27 & 28 januari

■ Nationale tuinvogeltelling

Tel de vogels in je (school)tuin of op het schoolplein.
www.tuinvogeltelling.nl

2 februari

■ Warmetruiendag

Zet de verwarming een graadje lager.
www.warmetruiendag.nl

maart t/m juli

■ Beleef de lente junior

Volg broedende vogels met de webcam in hun nest.
www.beleefdelentejunior.nl

21 maart

■ Nationale Boomfeestdag

Planten, knotten en snoeien in je eigen omgeving.
www.boomfeestdag.nl

24 maart

■ Landelijke Opschoondag

Doe mee en maak de schoolomgeving schoon.
www.supportervanschoon.nl

29 juni

■ Modderdag

Lekker met je handen en voeten in de modder.
www.modderdag.nl

Groep 1 en 2	domein	product
Alles voor een pannenkoek		leskist
Baby in de klas		leskist
Bouwen		leskist
Geluiden		leskist
Het vier-seizoenenspel		leskist
Kikkerpad		leskist
Smaaklessen		leskist
Zij-Zoent-Je		leskist
Op een grote paddenstoel		materiaalzending
Vrolijke fladderaars		materiaalzending
De kleine Mol		excursie (Oortjespad)
Julia en de grijze wolven		excursie (Harmelen)
Op bezoek bij Gijs de Gaai		excursie
Afval/zwerafval		project
Warmetruiendag		project
Merelmest, miezemuizen en hommelpap		tentoonstelling

wijzelf

planten

materialen en verschijnselen

dieren

seizoenen

omgeving

techniek

Groep 3 en 4	domein	product
De verdwaalde boom		leskist
Ikzelf		leskist
Koos Konijn		leskist
Magneten		leskist
Mond vol tanden		leskist
Slimme sluiting		leskist
Smaaklessen		leskist
Tante Door's buitenboek		leskist
Tijd voor tijd		leskist
Water - drijven en zinken		leskist
Weepad		leskist
Ogen op steeltjes		materiaalzending
Zaden om te zaaien		materiaalzending
De koeien van boer Jan		excursie (boerderij)
Iris, het bessenvrouwtje (groep 4)		excursie
Maan-roos-visletterspeurtocht (groep 3)		excursie (Oortjespad)
Met Stip (groep 3)		excursie
Afval/zwerafval		project
Warmetruiendag		project
Merelmest, miezemuizen en hommelpap		tentoonstelling

Groep 5 en 6	domein	product
Alle hens aan dek		leskist
Bezige bijen		leskist
Decibellen om je oren		leskist
Dorstlessen		leskist
Geheimzinnige poeders		leskist
Het reizend waterlab		leskist
Het weerbericht		leskist
Papier maken		leskist
Smaaklessen		leskist
Waterslak zoekt woonruimte		leskist
Weidevogels		leskist
Rups voor en Vlinder na		materiaalzending
Wat een gezwam		materiaalzending
Herfstgeheimen (groep 5)		excursie
Herrekijker (groep 6)		excursie (Harmelen)
Op slootsafari (groep 6)		excursie
Superboer		excursie (boerderij)
Afval/zwerafval		project
Warmetruiendag		project

Groep 7 en 8	domein	product
Braakballen		leskist
De achtbaan		leskist
De auto		leskist
Elektriciteit		leskist
Energie(k)		leskist
Energieke klas		leskist
Het weer		leskist
Kaarsenmakerij		leskist
Plasticsoep = linke soep!		leskist
Smaaklessen		leskist
Vogeltrek		leskist
Waterkringloop		leskist
Zeepbellen		leskist
Insectenhotel		materiaalzending
Plantenplezier		materiaalzending
Zaden op reis		materiaalzending
Bezoek aan de rioolwaterzuiveringsinstallatie		excursie
Check je melkpak		excursie (boerderij)
Dooie Pier (groep 7)		excursie
Vogels (groep 8)		excursie (Woerden)
Afval/zwerafval		project
Boomfeestdag (groep 7)		project
Warmetruiendag		project

U kunt **boeken** van 15 mei t/m 15 september 2017

Hoe pakt u dat aan:

- Kies de NME-producten uit de NME-wijzer voor uw groep. Meer informatie over de producten is te vinden op www.nmewoerden.nl → onderwijsaanbod.
- Vul de gekozen NME-producten in op het papieren 'inschrijfformulier NME-wijzer'.
- Log met de inlognaam en het wachtwoord van uw school in op www.nmewoerden.nl → onderwijsaanbod.
- Reserveer de producten van uw keuze.
- Zorg dat het **e-mailadres actueel** is. U ontvangt een week voor aanvang van de uitleenperiode de handleiding per mail.
- U kunt na het reserveren een overzicht uitprinten via 'bestellingen'.

Heeft u vragen of opmerkingen?

Neem gerust contact met ons op.
Telefoon: 0348 - 460 313
E-mail: nmewoerden@odru.nl

Wat bieden we nog meer?

Gaat u met een duurzaam thema aan de slag met uw klas of school en kunt u onze hulp daarbij gebruiken? Neem dan contact met ons op, wij ondersteunen u graag.

Voor andere scholen hebben we bijvoorbeeld al:

- een eigen leerlijn voor natuuronderwijs opgesteld
- geadviseerd bij de aanleg van een moestuin bij de school
- workshops gegeven op een studiedag
- geadviseerd bij de vergroening van het schoolplein
- meegedacht bij de invulling van projectweken over afval en duurzaamheid
- een gastles geregeld van een imker, vuilnisman of natuurgids.

NME Woerden

Cijfers op jaarbasis (2016)

Alle basisscholen (25 totaal) in Woerden gebruiken de producten van NME. In totaal bereiken we **593 klassen** met in totaal **15.030 leerlingen**. Dat betekent dat we elke basisschoolleerling bijna drie keer bereiken met een product.

148 klassen komen op excursie in het Brediuspark in Woerden, op De Kievit in Harmelen, bij de kinderboerderij van recreatieterrein Oortjespad in Kamerik en bij diverse boerderijen in de omgeving. De excursies worden voor het grootste gedeelte door vrijwilligers gegeven. Elk leerjaar heeft een eigen excursie en elke excursie heeft een eigen onderwerp, bijvoorbeeld zaden en vruchten (Iris het bessenvrouwtje) voor groep 4 en de sloot (Slootjesexcursie) voor groep 6. De **boerderijexcursies** (voor groep 3 t/m 6) vinden plaats in samenwerking met de vereniging Boerderij in de Kijker. Scholen betalen een deel van deze excursie zelf, de vereniging probeert de eigen bijdrage voor scholen zo laag mogelijk te houden door subsidies.

310 keer gaat een leskist naar school. Vaak wordt een leskist daar door meerdere klassen gebruikt. Een leskist bevat materiaal en een handleiding om met de klas rond een bepaald thema te werken. Voorbeelden zijn De verdwaalde boom voor groep 3-4 en Energie? Natuurlijk duurzaam! voor groep 7-8.

De scholen halen **88 materiaalzendingen** op. Deze pakketten met meestal levend materiaal bevatten materialen om in de klas mee te werken zoals kweekpakketten met vlinders voor groep 1-2 en groep 5-6.

Scholen kunnen ook voor ondersteuning bij projecten met een natuur, milieu of techniekthema terecht bij NME Woerden. Zo vroegen verschillende scholen extra materiaal bij projecten. 21 groepen deden mee met WarmeTruiendag en kregen een lespakket en chocolademelk. Dit jaar deden 12 klassen mee met de Gouden Gripper Trofee (zwerfafvalwedstrijd voor basisonderwijs). De St. Bavo uit Harmelen wint de trofee dit jaar.

NME-Centrum InBredius bestaat 20 jaar in 2016, het jaar start met een receptie voor oud-medewerkers en huidige betrokkenen.

In januari, februari en maart staat de **tentoonstelling 'Flierefluiter'** in NME-Centrum InBredius. 17 groepen 1,2 & 3 komen hierbij op bezoek. Op woensdag- en zondagmiddag komen ook veel bezoekers voor deze tentoonstelling naar InBredius. Van april t/m september zijn diverse kleinere exposities geweest: Tijdens alle exposities werden ook 'natuurkwartiertjes' aangeboden waarmee bezoekers zelf (buiten) aan de slag kunnen. De slootset is ook dit jaar weer heel populair, maar ook bijvoorbeeld het roosteren van marshmallows en het maken van citroenlimonade waren toppers. In het najaar staat een tentoonstelling over het leven van Jac. P. Thijsse in Woerden in het centrum. Op jaarbasis bezoeken **ruim 3000 individuele bezoekers** de tentoonstellingen in en overige activiteiten van NME-Centrum InBredius.

NME Woerden is trekker voor Woerden voor het provinciale project **Groen doet goed**. Het programma 'Groen doet Goed' heeft tot doel om kinderen tussen de 4 en 12 jaar en hun opvoeders te stimuleren de natuur binnen en buiten de stad vaker te bezoeken en dat zij beter gebruik maken van de bestaande groene en recreatieve gebieden. De focus van het programma ligt op kinderen die bijna niet buiten spelen, kinderen die te zwaar zijn, kinderen uit gezinnen met een lage SES en kinderen die geen besef hebben van natuurlijke kringlopen (melk komt uit de fabriek). Een aantal projecten, waaronder het Speelbos Molenvliet en de naschoolse workshops '50-dingen in de natuur die je gedaan moet hebben voor je twaalfde' gaan van start. De voorjaarsgroepen van deze workshops doen ook mee aan een provinciale filmwedstrijd, maar winnen helaas niet. De filmpjes zijn te zien via www.bit.ly/youtubegroendoetgoed

Voor NME Woerden zijn **40 vaste vrijwilligers** actief: ze onderhouden de educatieve tuin rond NME-Centrum InBredius, bedenken de tentoonstellingen en begeleiden de excursies voor de scholen. Naast deze vaste groep is een groep van ongeveer **15 zorgcliënten** van diverse dagbestedingscentra actief op het gebied van zwerfvuil opruimen, diverse eenvoudige klussen m.b.t. het educatieve materiaal (schoonmaken, sorteren etc), onderhoud van de tuin en het verzorgen van de bardienst bij grote evenementen. In totaal leveren vrijwilligers bijna 4000 uren inzet per jaar.

Naast de vrijwilligers zijn er ook **stagiairs**. Acht middelbare scholieren lopen hun maatschappelijke stage (240 uur totaal).

NME Woerden organiseert samen met de vrijwilligers van NME-Centrum InBredius ook activiteiten voor het **algemeen publiek** zoals de Landgoeddag Bredius in het voorjaar, de Imkerijdag in de zomer en het Oogstfeest in het najaar. Deze activiteiten trekken steeds meer mensen met als hoogtepunt het Oogstfeest met meer dan 500 bezoekers.

NME Woerden is onderdeel van het team **Natuur- en Duurzaamheidscommunicatie** van de Omgevingsdienst regio Utrecht. Team NDC werkt vanaf 4 buitenlocaties (Maarsse, Wilnis, Woerden en Zeist) en vanaf het provinciehuis Utrecht aan duurzaamheidscommunicatie, -participatie en -educatie voor de deelnemende gemeenten. Door **samenwerking** binnen dit team (gezamenlijke productontwikkeling, uitwisseling van expertise etc.) bereiken we meer. Naast de gemeente Woerden verzorgt het team ook NME in de gemeenten Bunnik, De Bilt, De Ronde Venen, Stichtse Vecht, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede, Woudenberg en Zeist.

HOUD HET SIMPEL!

De Utrechtse Groen doet goed-gemeenten maakten samen een lijst met 50 dingen die je voor je twaalfde gedaan moet hebben. Daar staat van alles in, van slootjespringen tot waterdiertjes zoeken en hutten bouwen. Jeroen Merk van het Bewegteam Woerden verzorgt activiteiten voor de naschoolse opvang in Woerden en neemt kinderen mee op pad om een aantal van die activiteiten echt te beleven.

Wat hebben jullie gedaan?

We konden natuurlijk niet alles doen wat op die mooie lijst staat. Sneeuwpoppen maken in de zomer wordt moeilijk en sommige activiteiten, zoals slootjespringen, vond ik net iets te link als begeleider. Maar er kon vooral heel veel wél. Toen ik met de kinderen samen door de lijst ging, vond ik het bijzonder dat ze niet altijd voor de meest spectaculaire en ingewikkelde opties gingen. Simpele dingen, zoals het keilen met steentjes op water, vonden ze supercool. Daar maakten ze direct een sport van. Je hoeft het dus niet altijd moeilijk te maken!

Lukte het altijd om de kinderen enthousiast krijgen?

Op sommige dagen was het koud en nat. Dan dacht ik: ik hoop maar dat ze het leuk vinden en niet binnen vijf minuten afhaken. Maar dat viel heel erg mee. Zodra we buiten waren en actief, hoorde je niemand over het weer klagen. Zelfs de kinderen die gewend waren om hele middagen te gamen vonden het prima om door de kou en nattigheid te banjeren. Dat is nog iets dat opviel; kinderen zijn niet alleen maar verslaafd aan computers. Ze kunnen en willen nog steeds gewoon buitenspelen. Het is echt niet nodig om alles te digitaliseren om het interessant te maken voor deze doelgroep. Je zult je verbazen hoe leuk ze het vinden om met een potlood een blad over te trekken op papier. Mijn tip is dan ook om juist naar de simpele dingen te kijken als het gaat om natuurervaringen voor kinderen, en niet al te snel te focussen op het bouwen van dure apps en dat soort dingen.

Welke 'simpele' activiteit zou je dan aanraden?

Hutten bouwen was favoriet. Doordat de kinderen telkens terug gingen naar de hut die ze al gemaakt hadden, konden ze hun creatie bovendien steeds verder uitbouwen. Zo'n doorlopende activiteit gaf de kinderen extra motivatie waardoor ze ook meer zin hadden om andere activiteiten te proberen. Wat opviel was dat het bouwen de fantasie van de kinderen enorm prikkelde. Ze fantaseerden hele verhalen bij hun hutten en vonden telkens weer nieuwe materialen om ze nog verder te verbeteren. Doorlopende verhalen en activiteiten zijn wat mij betreft zeker zinvol.

OVER 50 DINGEN DIE JE VOOR JE TWAALFDE GEDAAN MOET HEBBEN

In vijf Utrechtse gemeenten gingen kinderen op zoek naar de allerleukste dingen om buiten te doen. Vooraf kregen ze een workshop filmen, waarna ze zelf hun avonturen gefilmd hebben. Op 23 november verzamelden alle kinderen zich in het Provinciehuis van Utrecht. Daar werd bekend welk team volgens de jury en het publiek het leukste filmpje had gemaakt. De filmpjes zijn terug te vinden op het YouTubekanaal van Groen doet goed, www.bit.ly/youtubegroendoetgoed. De activiteiten van Merk vloeiden voort uit deze 50-dingen lijst.

Wat wil je nog kwijt aan andere Groen doet goed gemeenten?

Wat ik graag wil meegeven is dat kinderen vooral moeten kunnen buitenspelen. En dan maakt het nauwelijks uit waar of hoe. Hou het vooral simpel. Dat is makkelijker te organiseren en vaak ook nog eens leuker voor de kinderen en de ouders. Wat ik gemeenten wil meegeven is dat het erg belangrijk is dat er voldoende plek blijft om te spelen. Dus niet alles volproppen of over-reguleren. Je hoeft dus geen heel speelbos aan te leggen om kinderen het bos in te krijgen. Vaak is een hint naar een speelmogelijkheid al voldoende.